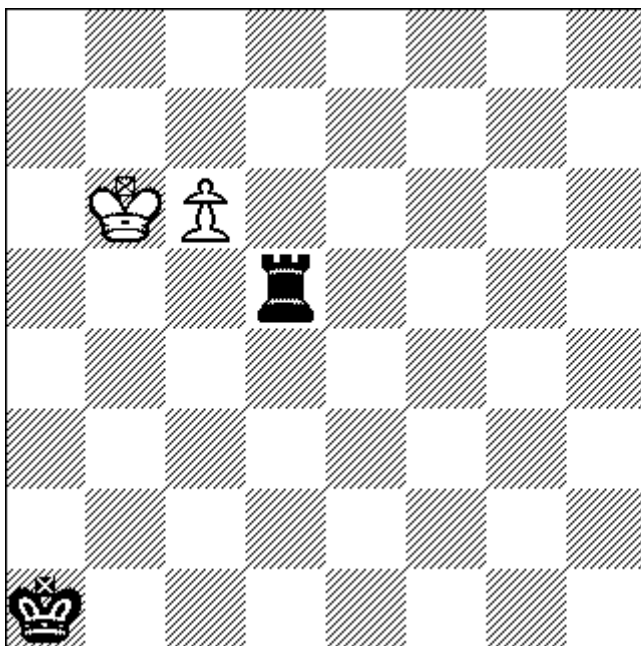

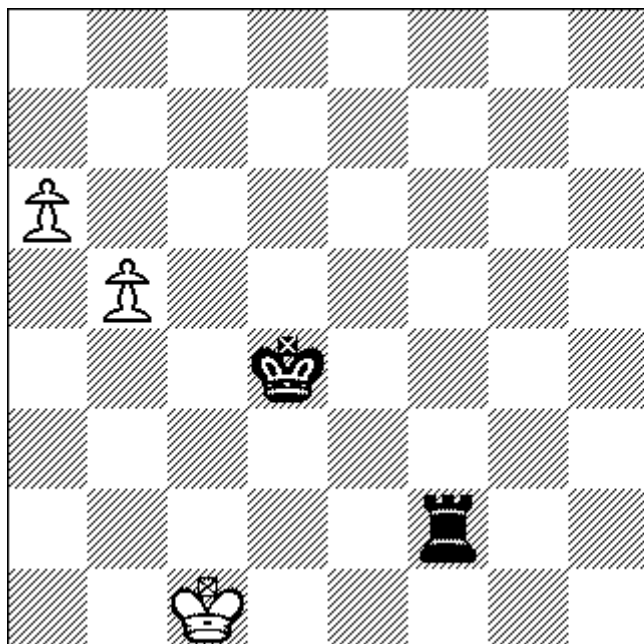
Toreneindspelen

Van alle soorten eindspelen is het toreneindspel het moeilijkste. Tegelijkertijd is dit ook het soort eindspel dat het meeste voorkomt. Zoals bij veel eindspelen het geval is, speelt bij het toreneindspel de nauwkeurigheid een grote rol. Bovendien moeten de spelers zo scherp mogelijk spelen om de beste kansen te krijgen. Een afwachterende houding kan snel tot verderf leiden. En al speelt men voorzichtig, dan nog kan de zaak in het honderd lopen door een tactische wending. Een mooi voorbeeld hiervan is de zogenaamde stelling van Saavedra. (Zie diagram.) Hoewel wit geen toren meer heeft geeft de stelling toch een mooi beeld van de mogelijke ontknoping van een toreneindspel: wit heeft zijn toren geofferd tegen de laatste vrijpion van en probeert nu zijn pion te verzilveren voor zwart hem kan slaan. Dit zal in de praktijk niet vaak voorkomen, omdat het voor de torenpartij bijna altijd mogelijk zal zijn het promotieveld van de pion te dekken.

De stelling werd naar Saavedra vernoemd omdat hij als enige erin slaagde de winstvoering voor wit te vinden toen de stelling werd opgegeven als kerstpuzzel. De stelling is ontleend aan een echte partij uit de match tussen Potter en Fenton. Zij slaagden er in de partij echter niet in de oplossing te vinden. Ze meenden, dat 1.c7 Td6+ 2.Kb5 Td5+ 3.Kb4 Td4+ 4.Kb3 Td3+ 5.Kc2 Td4 c8D gewonnen voor wit was. (In de partij werd in deze stelling tot remise besloten.) Zuckertort gaf daarop de volgende voortzetting: 6...Tc4+ Dxc4 pat! Dit had ook eigenlijk de oplossing moeten zijn van de puzzel. Als men de echte oplossing ziet, is de vergissing van Zuckertort wel begrijpelijk. De oplossing ziet er namelijk uit als een precies opgezette eindspelstudie, en niet als een natuurlijke partijstelling. Het is hierdoor niet eenvoudig het antwoord te vinden: 1.c7 Td6+ 2.Kb5 Td5+ 3.Kb4 Td4+ 4.Kb3 Td3 5.Kc2 Td4 6.c8T!... (Door de minorpromotie kan zwart de patcombinatie niet uitvoeren. Hierdoor verliest hij een stuk.) Ta4 7.Kb3

De oplossing is eigenlijk te mooi om waar te zijn. De volgende partij laat zien dat een prachtige combinatie als de vorige niet altijd uit de analysekamer hoeft te komen. Hier is het echter zwart die door exacte berekening erin slaagt wit van promotie te weerhouden, zodat de remise verzekerd is. De beslissende stelling (zie diagram) vertoont veel gelijkenis met de stelling van Saavedra. Ook nu wordt een van de koningen in het nauw gedreven terwijl een toren een pionnenmacht in toom probeert te houden.

Keres-Eliskases, Bad Elster 1938

1.e4 e6 (De Franse partij.) 2.d4 d5 3.Pd2 c5 4.exd5 Dxd5 5.Pgf3 cxd4 6.Lc4 Dd8 7.0-0 Pc6 8.Pb3 Pf6 9.De2 Le7 10.Td1 0-0 11.Pbxd4 Dc7 12.Pxc6 bxc6 13.Lg5 Lb7 14.De5 Dxe5 15.Pxe5 Tfd8 16.Pd7 c5 17.Pxf6+ Lxf6 18.Lxf6 gxf6 19.f3 f5 20.Kf2 Kg7 21.Ke3 Kf6 22.Le2 e5 23.g3 Ld5 24.b3 Le6 25.f4 Td4 26.fxe5+ Kxe5 27.Txd4 cxd4+ 28.Kd2 Ld5 29.Lc4 Tc8 30.Lxd5 Kxd5 31.Te1 Kd6 32.Te2 Tc3 33.Te8 Tf3 34.Ke2 Tc3 35.Kd1 Tf3 36.Td8+ Ke5 37.Td7 Tf2 38.Txa7 Txb2 39.a4 Tg2 40.Txf7 Txb3 41.Txb7 f4 42.a5 f3 43.Ke1 Kf4 44.Kd2 Tg1 45.Tf7+ Ke4 46.a6 Tg2+ 47.Kc1 d3 (Door deze zet schept zwart de mogelijkheid de witte koning op te sluiten.) 48.cxd3+ Ke3 49.b4 Ta2 50.b5 f2 51.d4 Kxd4 52.Txf2 Txf2 (Wit heeft nu zijn toren opgeofferd en hoopt nu te kunnen promoveren. Normaal gesproken is dit geen enkel probleem met twee pionnen die al ver zijn opgerukt, maar nu heeft zwart nog een reddingsmogelijkheid: 53.a7 Ta2 54.b6 Kc3 55.Kb1 Ta6 56.b7 Tb6+ 57.Kc1 Th6 remise. Zwart kan steeds mat blijven dreigen of schaak geven. Wel moet de zwarte koning het veld g3 vermijden in verband met promotie met schaak, bijvoorbeeld 58.Kd1 Kd3 59.Ke1 Ke3 60.Kf1 Kf3 61.Kg1 Tg6+ etc.